СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 100. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 29. квітня, 1929. VOL XXXVII. No. 100. Jersey City, N. J., Monday, April 28, 1929. THREE CENTS.

90 ЗАБИТИХ І 500 РАНЕНИХ НАСЛІДКОМ ТОРНАДА НА ПОЛУДНІ

АТЛЯНТА, Джорджія, 27. квітня. — Полудневі частини стейтів Джорджії й Каролайни навістив страшний торнадо, якого жертви ще не почислені. Досі нараховано 90 забитих і понад 500 ранених. Матеріяльна шкода виносить около $1,250,000. Першу поміч організує Червоний Хрест.

В СЕНАТІ ПРО ПРОГИБІЦІЮ.

ДЕБАТА З ПРИВОДУ ВБИВСТВА ФЛЕМІНҐА.

ВАШИНҐТОН, 27. квітня. — Конґресмен Голедей обороняв полісмена Клайда Равза з Геррин, у стейті Іллинойс, котрий чотири рази стріляв до автомобіля Флемінґа, підозріваючи його в пачкованню алькоголю. Велика частина послів била браво в тім місці, коли Голедей оповідав, як за четвертим разом куля полісмена поцілила Флемінґа в плечі й забила його на місці. Инші посли обурилися й протестували проти такого поведення з боку полісмена. Посол Ля Ґардія заявив, що ні аґенти ні поліція не мають права стріляти до людей, підозріваючи їх в пачкарстві, бо закон дозволяє транспорт алькоголічних напитків. А коли вже треба стріляти, так хай краще вийде американська фльота на море й обстрілює „Левайятана", що кпить собі з прогибіції й хоч пливе під американським прапором, торгує алькоголічними напитками.

ПРОТИ ГЕФЛИНА.

БИРМИНҐЕМ, Алабама, 27. квітня. — Алабамська Жіноча Ліґа Панування Білої Раси ухвалила повести вже тепер дуже остру кампанію проти сенатора Гефлина, щоби його повалити при слідуючих виборах, які мають відбутися в 1930 році. Жінки виступають проти Гефлина за його напади на католицьку церкву.

ВИКИНУЛИ В МОРЕ ФЛЯШКИ З ВИНОМ.

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — Вчора приплив до пристані „Левайятан", відбувши першу подорож зі сходу на захід, будучи під зарядом нових власників. Кажуть, що мали напитків всього на $2,000 й того не випродали, бо 172 фляшок пива, вина і лікерів викинули в море, доїзджаючи до американського берега. Назад буде вертати „Левайятан" сухим, хіба, як каже заряд, продаватимуть горівки корабельні „бутлеґери".

20 ЛІТ ВЯЗНИЦІ ЗА КРИВОПРИСЯГУ.

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — Слідство й засуди за хабарництво в дільниці Квинс продовжуються. Вчора узнали винним Геррі Дж. Стайлеса, бувшого члена Ку Клакс Клена, котрий фальшиво присягав на розправі проти Френка Берґа й Алберта Левіна, які підкуплювали президента дільниці, Гервея.

Стайлесови грозить вязниця до 20 літ.

ТАКСІВКИ ПОДОРОЖІЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — З приводу того, що з днем 1. травня входить в силу новий стейтовий податок на ґазоліну з підвишкою в сумі двох центів за ґальон, властителі таксівок відбули збори й рішили підвищити ціну їзди в той спосіб, що перша миля коштуватиме тепер 35 центів.

НІМЕЦЬКА МАРКА СПАДАЄ.

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — Напруження, яке панує в Европі з приводу непорозумінь, котрі виринають підчас репараційних обрад, має такий наслідок, що німецька марка спала на тутешній біржі до 23.64 центів за доляра. Від 1924 року німецька марка ще ніколи не стояла так низько.

СИНКЛЕР ОСТАНЕ ДАЛІ ПРЕЗИДЕНТОМ.

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — Нафтовий маґнат Герри Синклер піде відсиджувати кару тримісячної вязниці. За той час він буде далі президентом „Ди Синклер Консолідейтед Ойл Компані", бо таке є бажанне директорів компанії.

СЛІДОМ ЛИНДБЕРҐА.

ПОЛЕТИТЬ МОЛОДИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ ЛЕТУН.

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — На „Левайятані" прибув до Ню Йорку Рене Лефевр зі своїм мокопляном, на якім думає перелетіти океан тою самою дорогою, якою летів Линдберґ. Його літак буде заосмотрений в радіо й він буде передавати відомости з лету нюйорському часописови „Ди Ню Йорк Таймс".

Лефевр має 24 роки. Служив у французькій армії в Мароко й одержав кілька медалів. Тепер виступив з армії, бо військова команда не дозволяє на того рода лети.

ПОВСТАНЦІ ДАЛІ УСТУПАЮТЬ.

МЕКСИКО СИТІ, 27. квітня. — Федеральні війська заняли місто Навоя в провінції Сонорі. Повстанчих військ не видати. Кажуть, що ґенерал Ескобар збирає сили біля американської границі, щоби спастися переходом на територію Злучених Держав.

ДЕТЕКТИВ ВІДБИРАВ ЗАМОВЛЕННЯ.

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — 40 осіб подавало замовлення на доставу алькоголічних напитків телефоном на адресу бутлеґера, який був на ділі прогибіційним аґентом.

В ЧІМ ВІДБИВАЄТЬСЯ АМЕРИКАНІЗМ?

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — На обіді членів Американського Інституту Архитектів говорив Роберт Д. Кон про американську архитектуру й зазначив, що саме в ній відбивається американська цивілізація.

НОВІ ПОДАТКИ.

Щоби роздобути більше грошей для держави і на прожиток для польської інтеліґенції, оголошено розпорядок в справі примусу обезпечення від огню движимостей в рільничих господарствах, примус обезпечення живого інвентаря від смерти і обезпечення плодів від граду.

САМОСУД.

В Бориславі в паляча шибу Жуфр, Гнатовського. мешкав 33-літній робітник П. Деніс. Господарі довіряли йому й він часто сам лишався дома. Перед кількома місяцями Деніс, використавши неприсутність господарів, знасилував 15-літню дочку Аделю й удержував з нею зносини. Колиж наслідки зносин стали видні, Аделя призналася до всього. Гнатовський постановив пімститися. й коли Деніс спав, він сокирою вдарив його кілька разів в голову, а відтак сам віддався поліції. В грізному стані Деніса перевезено до лічниці.

АРЕШТУВАННЯ НА ДУБЕНЩИНІ.

Дня 14-го березня в селі Малево, на Дубенщині, поліція з Дубна, Муцька і Боремеля арештувала селян: Митрофана Шаховського. Вячеслава Зилинчука, Миколу Шаховського, Пилипа Суходуба, Мирона Юхимюка, Стратона Кулая Митрофана Шевчука і Якова Гончарука. Всіх арештованих заковано в кайдани і відставлено до Боремеля. Причини арештування невідомі.

ТАКОЖ ПРИЧИНА ДО САМОВБИВСТВА.

В Дерпеті в Естонії в присутности 14-літньої сестри позбавили себе життя дві панночки, 17 і 19-літня. Перед самовбивством обі вбрали найкращі суконки, начервонилися, зробили манекір і закрутили волосся. А відтак застрілилися. Причиною самовбивства був... брак модних сукенок!

НЕ МІГ ВИЙТИ З ДОМУ...

Один годинникар місяцями не виходив з дому. Всі орудки залагоджувала жінка Нагло одного дня годинникар одержав завізвання від бурмістра. І виявилося, чому він не міг виходити: від безперервного сидження так потовстів, що не міг зміститися в дверях. Перед його відходом до бурмістра прийшов муляр і розбив стіну, поширюючи отвір.

СТРАШНА КАТАСТРОФА.

На залізничому шляху Молодечно-Уша трапився страшний випадок. Розгуканий кінь, котрим кермувала Більштайнівна з місточка Городка, впав враз з санками під колеса мішаного поїзду. Сани розтріскались, а Більштайнівна згинула на місці.

У ВАРШАВІ АРЕШТУВАЛИ 150 АНАРХІСТІВ.

У Варшаві в льокалі при вул. Лешно 49 поліція арештувала 150 членів варшавської польської анархістичної федерації. У льокалі мав відбутися відчит про Крапоткіна.

ЛАТИНСЬКА МОВА — УРЯДОВОЮ МОВОЮ ВАТИКАНУ

Римська преса доносить, що урядовою мовою папської держави буде латинська мова. У диплиоматичних взаєминах з чужими краями папа уживатиме французької або італійської мови.

ХОР З БУВШИХ СПІВАКІВ ХОРУ КОТКА.

Після зірвання контракту управою кіна „Кольосеум" у Львові, наддніпрянський хор, зложений з бувших співаків хору Котка, виїхав у турне по Галичині, перш за все по Поділлі. Це чисто мужеський хор, зложений з наддніпрянських еміґрантів, котрі, не вважаючи на всі трудноші кочового життя, несуть в народ красу нашої пісні.

„ПРОВОКАТОРСКІ ЄНЗИК".

Одна галицька Українка дістала листівку. адресовану по українськи, на якій на почті зробив хтось дописку: „Можеб Пані рачила провадзіць кореспонденцієн не в провокаторскім єнзику за польске пеньондзе".

ОПЕРА НА ВІДПУСТЦІ.

Тому, що оперовий хор у Букарешті не перестав страйкувати, дали всім співакам відпустку. В кругах міністра культу говорять, що Букарешт занґажує хорові сили з клюжської опери.

КОНЦЕРТ КОБЗАРІВ БАНДУРИСТІВ У ТОВМАЧІ.

В пятницю, 8. III., ц. р., загостили до Товмача з концертом кобзарі-бандуристи, п. п. Місевич і Гонта. Концерт цей, являючийся свойого роду сензацією, збудив величезне заінтересовання серед широких верств місцевого громадянства і стягнув тому цього вечера найріжнороднішу публику до салі „Просвіти", яка оказалася замалою, щоби помістити всіх, хто бажав бути присутнім на цім концерті. Отже, матеріяльний успіх — повний. Переважаючий елемент публики — місцева інтеліґенція, як також маса молоді. Кожний, в кім бється українське серце, спішив цього вечера на салю, щоби побачити свій національний інструмент і послухати наших невмірущих дум та пісень у виконанню симпатичних концертантів. І не завівся. Кожний із слухачів виніс дуже гарне враження з концерту. Вдячна авдиторія сердечно витала наших кобзарів, — нагороджуючи кожну точку гучними оплесками. По закінченню доволі обширної програми розентузіязмована публика з жалем опускала салю, заохочена слухати без кінця цих зворушаючих співів про долю і недолю України, якої музично зілюстрована історія промайнула перед очима кожного. Без сумніву цей концерт залишиться незабутнім в серцях слухачів — і за його прекрасне враження належиться нашим Кобзарям — глибоке, сердечне признання.

ШАХ ТРОЦЬКОМУ.

Большевики, як відомо, вже перед роком постановили переіменувати по червоному фіґури шахової гри: пішка в них зветься червоноармейцем, вежа — танком, кінь — аеропляном, біґун (офіцир) — чекістом. Замісць короля та королевої вживають імен найбільших риб большевицького болота. В наші часи, треба припустити. ворожі королі звуться Сталіном та Троцьким. Цікаво булоб довідатись, хто за королеву: певно Крупская та Евгенія Бош! Той факт, що большевики не знаходять собі нічого важнішого до роботи як переіменовувати фіґури тисячлітньої гри, як найліпше показує всю їх внутрішню вбогість.

КРОВАВА ПІМСТА.

Якийсь Стефан Кошик, програвши процес з своєю свекрухою, заприсяг їй пімсту. Пішов з своїм братом до її дому й залізними буками так її і трох синів по короткій суперечці побив, що вона померла, а сини боряться з смертю в лічниці Нового Санча.

ДОМАГАЙМОСЯ, ЩО НАМ НАЛЕЖИТЬ.

Як довідуємося, румунська сіґуранца приступила до видачі еміґрантам з колишньої Росії пашпортів Ліґи Націй, т. зв. пашпортів Нансена. Еміґранти з Великої України, що тепер перебувають на Буковині, відмовляються від цих пашпортів тому, що в рубриці походження замісць „Українієн" написано „Русс". Пашпорти, які не відповідають дійсности, при відповіднім рапорті повертаються сіґуранцою назад до міністерства для направлення прикрої помилки.

БОЯВСЯ УКРАЇНИ, ЯК ЧОРТ ЛАДАНУ.

Недавно помер в Ужгороді канонік Симон Сабів, що був і ректором греко-католицького духовного семинара. Цей преподобник був за життя загорілим москвофілом і перед роком дав на москвофільське тов-о ім. Духновича 40 тисяч чеських корон. По смерти його лишився заповіт, по якому з капіталу 140,000 чеських корон має видаватися стипендія на вивчення одного студента, але обовязково москвофіла. Коли би Закарпатська Україна була прилучена до України, то тоді, за браком кандидата-москвофіла, стипендійний фонд мав би бути вжитий на инші цили.

ПАЛЕНІЙМО ЗІ СОРОМУ!

В черновецькім „Часі" читаємо:

Наша редакція дістала такого листа, що його печатаємо без зміни:

Високоповажаний Пане Редактор!

До моєї адвокатської канцелярії прийшла нині моя давна клієнтка, жена дуже високого румунського офіцира, а коли я хотів їй переводити українське письмо в її справі, то вона з усмішкою сказала: „Лишіть, я розумію, бо, хоч я не Українка, та українську мову я на стільки вивчила, щоби се розуміти"... Я здивувався, а пані додала: „А що ви на то скажете, що я вчу тепер по українськи і мою дитину, хоч він син, — як знаєте — румунського офіцира! О, ви, Українці, самі не знаєте, яка велика будучність перед вами! Я певна, що колись мій син буде мені дуже вдячний за знанне української мови".

Я призадумався над сим фактом! Ото мати чужинка учить свою дитину, сина румунського офіцира, нашої мови, знаючи то, що будучність буде вимагати знання сеї мови. А ми? Кілько то у нас нині нерозумних родичів, прямо безсовісних для своїх дітей, що з нікчемности і духової сліпоти не вчать своїх дітей української мови! І чи не вийде колись таке, що чужі нас випруть з нашої землі завдяки тому, що вони, мудрі, вчилися нашої мови, а ми, нерозумні, своєї рідної мови не будемо знати. Чи не сором се, не злочин страшний? Чи не каригідний проступок супроти власних дітей? — Адвокат.

ЧЕКА БУДЕ МАТИ НОВОГО ШЕФА

МЕНЖИНСЬКОГО ДНІ ПОЧИСЛЕНІ. ЙОГО ЗАМІНИТЬ КОМІСАР ТОРГОВЛІ МІКОЯН, ТЕЖ ОСОБИСТИЙ ПРИЯТЕЛЬ СТАЛІНА І ЙОГО ЗЕМЛЯК.

МОСКВА (СССР), 27. квітня. — Новий бюлетень про стан здоровля голови Державного Політичного Управління (ЧЕКА), Менжинського, виказує полекшення в стані його здоровля, хоч у Москві говорять, що його дні почислені. Цілком певне, що Менжинський вже не зможе виконувати своїх обовязків ізза тяжкої хвороби серця.

Думають, що на його місце скоро буде призначений комісар торговлі Мікоян. Тоді на місце Мікояна призначать Пятакова, котрий тепер є головою державного банку.

НОВА ПРОПОЗИЦІЯ АМЕРИКИ.

ҐІБСОН ЗАЯВИВ, ЩО АМЕРИКА НЕ БУДЕ СТОЯТИ ЗА ОБМЕЖЕННЯМ ВИМУШТРУВАНИХ РЕЗЕРВ ЕВРОПЕЙСЬКИХ АРМІЙ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 27. квітня. — Американський представник у комісії Ліґи Націй по обеззброєнню, Ґібсон, зложив в імени Америки ще одну заяву, яка значно полекшує роботу комісії. Він заявив, що Америка відмовляється від своєї дотеперішної вимоги, щоб обмежувати вимуштрувані резерви европейських армій.

Це значить, що Америка приєдналась до Анґлії, яка вже раніше була згідна дати Франції вільну руку щодо скількости й вишколу резерв армії. Таким чином усунено велику перепону щодо обмеження активної армії, бо Франція ніколи не погодиласяб, щоби її обмежити в резервах.

НІМЦІ ПОСТАВЛЯТЬ НОВУ ПРОПОЗИЦІЮ.

ШАХТ ВНЕСЕ НОВУ ПРОПОЗИЦІЮ ЩОДО ПЛАЧЕННЯ РЕПАРАЦИЙ. СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО ВОНА ДАСТЬ МОЖНІСТЬ ПРИЙТИ ДО ПОРОЗУМІННЯ.

ПАРИЖ (Франція), 27. квітня. — Голова німецької репараційної делеґації, Шахт, довший час конферував з Американцем Йонґом, головою репараційної комісії. Тепер стало відомим, що зі сторони Німців буде зроблена нова пропозиція передтим, як комісія виробить остаточну відповідь на німецьку пропозицію.

Думають, що нова заява Шахта дасть можливість продовжувати репараційні переговори й нарешті прийти до порозуміння.

ПРОТИ ОБЕЗЗБРОЄННЯ ДАНІЇ.

АНҐЛІЯ ПРОТИВИТЬСЯ ОБЕЗЗБРОЄННЮ ДАНІЇ, БО ТОДІ НІМЕЧЧИНА БУДЕ МАТИ ВІЛЬНУ РУКУ НА БАЛТИЙСЬКІМ МОРІ.

КОПЕНГАҐА (Данія), 27. квітня. — Головним пунктом виборчої програми партії соціял-демократів було негайне обеззброєння Данії. Тепер зайшли сумніви, чи соціял-демократи зможуть виконати свої обіцянки. Для проведення в парляменті відповідного закону їм потрібна підтримка послів фракції ліберальної партії, але навряд, чи ліберали погодяться на зредукування данської армії та фльоти, коли проти цього виступають навіть держави антанти.

Особливо Анґлія є проти обеззброєння Данії ізза її стратеґічного положення. Коли Данія не буде мати відповідної збройної сили, тоді, в разі війни, все Балтійське море, а зокрема нові прибалтійські держави будуть поставлені під загрозу Німців.

НОВИЙ ВИНАХІД.

ІТАЛІЙЦІ СКОНСТРУВАЛИ НОВИЙ АПАРАТ, ПРИ ДОПОМОЗІ ЯКОГО МОРЯКИ ЛЕГКО ВИХОДИТИМУТЬ ІЗ ЗАТОПЛЕНОЇ СУБМАРИНИ.

СПЕЦІЯ (Італія), 27. квітня. — Тут переведено проби з новим приладом до ратування моряків із затопленого підводного човна. При перших спробах один човен спустився на дно моря, тоді до нього увійшов нурець і після розмов зі залогою знову вийшов та виплив на поверхню води.

Покищо нурець робив пробу в звичайному водолазному убранню, але тепер закінчується вироблення спеціяльних приладів, які буде надівати на себе кожен моряк на затопленій субмарині й легко випливати на поверхню моря. В новому винаході є спеціяльне прироблення до підводного човна, що дає можливість на дні моря до нього входити й виходити.

СУД НАД РАТЧІЧЕМ.

УБИЙНИКА СТЕФАНА РАДІЧА ТА ИНШИХ ХОРВАТСЬКИХ ПОСЛІВ СУДИТИМУТЬ У ТРАВНІ.

БІЛГОРОД (Югославія), 27. квітня. — На 27. травня призначений суд над Ратчічем, що в сербському парляменті забив двох хорватських послів та смертельно поранив Стефана Радіча.

ЗАВОДНЕННЯ ПУСТИНІ САГАРИ.

ПАРИЖ (Франція), 27. квітня. — Тут заінкорпоровано нову компанію, що має перевести наводнення 100,000 акрів величезної африканської пустині Сагари. На цій землі думають засівати пшеницю, кукурудзу, бавовну й цукрові буряки.

Перша рата для робіт по заводненню цієї найбільшої у світі пустині виносить 50 мілїонів долярів. Крім того думають затопити морською водою, яку проведуть каналами з Середземного моря, ще яких 60,000 квадратових миль. Це площа більша ніж увесь стейт Ню Йорк.

„ВЕСТРІС" БУВ ПЕРЕЛАДОВАНИЙ.

ЛОНДОН (Анґлія), 27. квітня. — На переслуханню, що тут провадиться в справі загибелі пароплава „Вестріса", виявляється, що він був переладований на яких 300 тон. Це й викликало швидку його загибіль, після того, як він розбився на камені.

Переслухання багатьох инших свідків триватиме далі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЧІМСЯ ВІД НІМЦІВ

Перед кількома днями можна було вичитати на першій сторінці кождого американського часопису великими буквами передану ковину про німецький репараційний ультимат, що його предложив у Парижі голова німецької делеґації д-р Шахт, президент німецького державного банку. З того приводу появилися в американській пресі редакційні статті, з яких многі заатакували Шахта й републиканську Німеччину, яка, мовляв' зачинає ступати слідами давної бутної Прусії. Франкофільські часописи почали знову проливати сльози над зруйнованою кімецькими „вандалами" Францією.

Та нам про це не ходить, бо це певно завважили самі наші читачі. Зате не знаємо, чи завважили вони те, як саме зареаґували на це американські Німці. А вартувалоб нам з тим познайомитися.

Голос тутешніх Німців можна вичитати в тих колюмнах, що їх можна назвати „Голосом Читачів".

Найповажніші американські часописи дали місце тим відповідям, хоч у тих відповіддях реаґували тутешні Німці в дуже острий спосіб проти тих статтей, що нарушили честь Німеччини, країну їх дідів. Вони доказували фактами, що версальський договір це злочин, якого доконано на кімецькім народі, а якого американський сенат не хотів ратифікувати. Вони протестували проти того великого тягару, який каложено на плечі невинного німецького народу й вважали це природним явищем, коли Німеччика змагає всіми силами до цього, щоби це ярмо скинути. Бо ніякий нарід не згодиться по добрій волі підписати контракт, яким запродується у неволю на два покоління.

Протестуючи, американські Німці підносили той великий вклад, який вложили Німці в скарбницю світової культури. А не бракувало й таких, що старалися проговорити до американського залюбовання до свободи й джектельменства, яке не повинно копати хвилево немічну Німеччину.

Завважені нами німецько-американські голоси були ріжного рода. Були писані людьми ріжного фаху, ріжного ступня образовання, що пізнати легко по змісті. Але було їх дуже багато. До цього признаються самі редакції. Значить, багато американських Німців зареаґувало в один час, як тільки прочитали в американських часописях щось такого, що обиджало їх почування, які вяжуть їх з країною їхніх батьків.

А скільки таких обид накесла та сама преса українському імені, от хоч би з приводу вбивства пок. Петлюри? А як та преса перекручує ще й далі наше національне імя? А ми? Протестуємо проти цього, але — в українській пресі! Тому на будуче берім примір з протестуючих Німців.

Зенон Пеленський.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА Й ПРОБЛЄМА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ

Дещо про повстанне меншостевого питання.

(Оригінальна допись „Свободи").

(Продовженне)

Поанкаре осягнув свою ціль. За допомогою системи тісних союзів з набухтілою Польщею і Малою Антантою йому вдалось майже цілковито окружити Німців. Нам зрештою мало діла до французько-німецької контроверзи. Так само, як і Французи, так теж і Німці нам ані свати ані брати. Від їх ворожнечі не повиннаб залежати доля решти націй. Тимчасом відносини укладались так, що ота ворожнеча втягнула в свій круговорот цілу Европу, а разом з нею і нас самих. **Так, завдяки політиці Франції, в Европі виросла проблєма, що сорок міліонів европейських людей опинилось у положенні державно і національно поневолених.** Від матірних національних і державних пнів повідривано великі простори землі з міліонами населення та повязано їх насильно з чужими національними і державними організаціями. Нові „потуги" в роді Польщі чи Румунії почали наче в пяно-побідному похміллю розпутувати на неправно здобутих землях справжні оргії денаціоналістичної й екстермінаційної політики, бажаючи чим швидше проковтнути і з обличчя землі змести свої меншости. Безконечно тяжкою є особливо історія польських меншостей, **безконечним терпінкям просякла передовсім уся західка українська земля за протяг 10 літ системи французько-польського панувакня.**

Але можнаб завважати, що як-не-як, не тільки одні Французи і не тільки один Поанкаре мав рішаючий голос по боці побідної Антанти. А вжеж! Але для Англії було доволі однаково, як виглядатиме повоєнна Европа. Як і все, так теж і безпосередно після закінчення війни політика Англії супроти Европи зводилась до цього, щоб европейські політичні сили самі в собі невтралізувати і обезвладнювати у взаємній боротьбі, щоб ось-так мати тим більш свобідні руки на океанах і в кольоніях. Разом з тим Англія мала доволі своїх власних турбот. Домінії усамостійнювались щораз більше, в кольоніях щораз більше піднімалась хвиля кольорового невдоволення, край переживав гострі економічні кризи — і що було для Анґлійців найгірше — по той бік Атлянтику, Злучені Держави щораз більше зростали в міць і силу, загрожуючи таксамо англійському морському, як теж і фінансовому всесвітньому пануванню. То теж Французи мали з цього боку вільну руку. Таксамо не могла спротивлюватись французькій політиці Італія, не тільки сама виснажена війною, але теж політично розеднана порядками здеморалізованого парляменту і небезпекою комунізму. Залишалась ще тільки Америка. Але вона вже скоро зміркувала властиві заміри европейської побідної дипльоматії і взагалі усунулась з Европи. Американський сенат версальського диктату не ратифікував і політика Америки супроти Европи покищо обмежилась до цього, щоб домагатись звороту европейських воєнних довгів. Таким чином, в дальшім розвитку справ Поанкаре поталанило помимо хвилевих невдач і реакцій ще більше розбудувати і закріпити систему французького панування. Проте, і разом з тим, не вирішено як слід европейської національної проблєми. Зрештою вона прибрала форми і назву так званої **проблєми національних меншостей** і загострювалась щораз більше і більше, замінюючи поволі цілу Европу в один великий ропіючий боляк.

Всі ті неспокої і вічні забурення, що були такі характеристичні для довоєнного Балкану, перекинулись після війни на цілу Европу. Замісць замирення безконечно зросли можливости нових ворожнеч і конфліктів; замісць вирішення національної проблєми в дусі справедливости і самостійности розпочався тільки новий гніт і нова неволя. Але **справа національних меншостей через те ще не стихла.** Навпаки! Помимо всіх побідницьких придирок і зазіхань так звані европейські національні меншости ще далеко не миряться зі своїм положенням! **Скрізь, де тільки кині вони живуть, зростає спротив та невдоволення і тверде життя примушує побідників щораз поважніще з тим фактом числитись.** То теж і пробують те питання якось по свойому вирішити. То теж бачимо в десятому році після закінчення війни, що перед Лігою Націй на весь ріст виросла меншостева проблєма, що всесильно домагається свого вирішення. Як, в яких формах, коли це має статись? І перш за все, **чого нам треба ждати від усіх тих намічуваних спроб, якнебудь виріщити меншостеве питання і то в рямцях европейської Ліги Націй, а властиво — в системі французького европейського панування?**

Первісний змисл антантського національно-визвольного клича був простий. **Поневолені національности мали злитись в одну цілість зі своїми істнуючими вже державами, або, якщо держав ще не посідали, самим постійно державно оформитись.** Але французька політика викривила змисл клича самовизначення. Поанкаре так уложив нові границі, що 40 міліонів европейських людей знова опинилось під пануванням чужих держав і націй. Приділюючи ті людські маси до чужих їм держав, аліянти розуміли, що відтепер пічнуться поміж пануючими і опановуваними націями гострі стирання і неспокої. То теж, щоб якнебудь ту ворожнечу зменшити, особливо в нутрі новопотворених держав, Аліянти встановили складну систему т. зв. **охорони національних меншостей,** щоб ось так хоч трохи злагіднити свідомо заподіяне зло. Розуміється, встановлюючи систему охорони національних меншостей, Аліянти не руководились ані почуттям справедливости, ані ніяким иншим етичним прінціпом; робили це не за совість, а за страх. Вони знали, що коли віддадуть дані національні меншости цілковито на поталу Полякам, Румунам, Чехам, Сербам, чи кому ще иншому, то вічний спротив і боротьба тих меншостей за їхнє право скорше чи пізніще причиниться до підірвання, ато й взагалі упадку побідної аліянтської політичної системи. Зрештою, підчас великої війни стільки було балачок і крику про „святість національних прав", стільки самореклями і обіцянок, що навіть після побіди Аліянти мусіли якось про людське око маскувати і злагіднювати брутальне розривання цілих націй на окремі частини. Так повстали договори про „охорону національних меншостей".

Особливож боялись Аліянти усяких небезпек із цього, що мировим диктатом у Верзалю повіддавано деякі нації, що панували дотепер, в неволю до тих, що над ними пановано. Колись Німці панували в Польщі, тепер Поляки почали тиснути Німців. З цього мусіла вирости небезпека вічного проливу крови і бунтів, бо не легко покорюється той, що привик до панowання. Так само віддано богато Німців під чеське панування, богато Мадярів під румунське і т. д. і т. д. Витворено стан, де одна четвертина населення Юґославії, одна третина Румунії, дві пяті Чехословаччини і майже ціла половина Польщі складаються з національних меншостей. То теж, щоб зменшити ту небезпеку, у 86 і 93 статті версальського диктату є приписи, що всі ті нові держави, які подіставали великі національні меншости, мусять заключити з Аліянтами цілий ряд договорів про охорону меншостей. На підставі обох наведених статей верзальського диктату перша Польща заключила, зглядно була примушена заключити дня 28 червня 1919 року договір з Аліянтами про охорону „меншостей". В ньому Поляки святочно зобовязувались шанувати всі меншостеві права, в тім договорі вичислені.

Цікаво тут специяльно щодо Польщі замітити, що вже 28 червня 1919 року в меншостевім договорі поміж Польщею і Антантою є виразні вказівки, що крім Жидів і Німців приймалось на увагу також Українців. Отжеж уже в тому часі Аліянти в дійсности визнали за Поляками теперішні західно-українські землі. Проте, хоч цей договір говорив виразну мову і нікого не залишав в сумніві щодо аліянтських плянів, особливож у відношенні до Галичини, то всеж це ані трохи не перешкаджало вірити і надіятись нашим тодішнім відповідальним політикам, що Антанта таки визнає західно-українські землі як самостійну державу і скаже Полякам звідтіля забратись. А вірили в це довго і міцно, бо майже цілих чотири роки, від 28 червня 1919 р. аж до 14 березня 1923 р., отже до хвилини, коли Антанта остаточно признала західно-українські землі Полякам.

Подібні „охоронні" меншостеві договори, як з Польщею, заключили Аліянти також з Чехією, Югославією і Румунією. Також побідженим державам Аліянти накинули того рода договори і зобовязали Австрію, Угорщину, Болгарію, Німеччину і Туреччину в трактатах в Сан Жермен, Тріянон, Нейї і Верзалю охоронювати також їхні національні меншости.

Зміст тих договорів скізь один і той сам. Передовсім говориться, що даним „горожанам і членам національної меншости ґарантується повна охорона їхньої свободи і особистого безпеченства без огляду на ріжниці їх уродження, національности, мови, раси, релігії чи культури". Далі скрізь говориться, що „дані горожани, члени національних меншостей без ріжниці їх раси, мови і релігії є рівні перед правом, мають ті самі горожанські і політичні права". Далі у всіх тих „охоронних" договорах кладеться державам в обовязок, що „ніде не сміють бути видавані такі постанови чи закони, що через них горожанин (і, розуміється, член національної меншости) міг би бути обмежуваний в приватному і публичному вживанні своєї рідної мови". Далі скрізь ідуть у тих договорах постанови про право на свобідне закладання добродійних, культурних і політичних спілок та союзів, суспільних та соціяльних інститутів, шкіл, і т. д.

Колиб всі оті меншостеві договори звести до одної формули, то їх остаточним змислом є обмежена культурна і особиста автономія: **абсолютна льояльність супроти своєї держави, як еквівалент за меншостеву свободу мови, віри і звичаю.** Всі вони є роблені, щоб так сказати, на одно копито і до всякої національної меншости підходять з одною, гуртовою міркою. Дійсність є та, що правзором для всіх пізніщих меншостевих „охоронних" договорів послужили ті зобовязання, що їх на Аліянтах вимусила в часі війни міжнародня жидівсько-масонська фінансієра в користь східно-европейських Жидів. А вжеж, Жиди скрізь становлять своєрідну меншість. Тимчасом ота меншість є цілком иншого типу, і її справа мусить бути вирішувана цілком иншими мірами, ніж усі прочі. Взагаліж, не слід ставити меншостевого питання в одну площину і вирішувати його одним загально обовязуючим методом. Жидівське питання є уложене цілком инакше ніж провансальське, чи брентонське чи знова цілком инакше питання українське, німецьке, білоруське, словацьке і т. д. Витворено **одні** права, **одні** обовязки, **одну** „опіку" і **одну** систему полагоджування конфліктів для всіх меншостей без виїмку, в той час, коли 7 міліонів Українців, що опинились під Польщею на положенні меншости і з усіх сил тендують до власної держави, не можуть бути ставлені в одну площину і зрівнувані „в правах і обовязках — з жидовою. Те саме торкає Білорусинів, судетських Німців, чеських Мадярів і т. д.

(Конець буде)

Б. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ СУД

(Історична повість).

(20)

— А ти переболиш хвилеву розлуку?

— Хвилева розлука зєдинить нас на віки. Якийсь час треба переболіти.

— Ти кажеш так, бо гетьмана ще нема. Як приїде і розлучить нас, будеш дуріти.

— Не буду. Я вже всьо передумав. Закушу зуби і буду мовчати. Коби тільки скоро і добре справилася з ключами.

— Моя робота буде легка. Як гетьман верне, вийму ключі зпід подушки, відчиню двері і подам тобі. Коби тільки ти справився скоро і віддав ключі, заки він проснеться.

— Я тобі вже казав, яка буде моя робота. Тільки витисну форму і назад віддам. Зроблю се таки зараз під дверми нашої спальні. Ціла та робота буде готова за одну-дві хвилини. Ключі буду робити в моїй чигиринській робітни.

— А потому?

— Потому заглянемо до скарбу і возьмемо стільки, скільки здужаємо взяти.

— Обоє?

— Як хочеш, то обоє.

— Хочу, бо боюся, що ти возьмеш забагато і готово викритися заскоро, заки вспіємо втечи.

— Колиж бо се треба робити в ночи.

— Очевидно, що в ночи, не в днину.

— В ночи ти все будеш з гетьманом.

— Гетьман, як верне, то спить каменем до рана. Впрочім часто буде виїздити.

— Найліпше буде, як він коли куди поїде і дома не буде ночувати.

— А потому?

— Потому втечемо.

— Яким способом? Як я вихоплюся з двора поза лінію вартових?

— Про се ще пора думати. Подумаю, як вже буде з чим втікати.

— Се треба заздалегідь обміркувати, бо се головне. Втечи відси тяжче, ніж з льоху винести цілий скарб. Я вже довго думаю й думаю, та не годна нічого путнього вигадати.

— Поки зима, про побіг нема що думати. Як прийде весна, то я може підгляну, якби то, ідучи лісом, виминути всі ті засіки, капкани, вовчі ями. Як не підгляну, треба буде дорогою. Як і туди не буде можна, то сам гетьман вивезе тебе відси і тим влекшить тобі побіг. Буває, що він тебе бере з собою до Чигирина, отже й тепер нераз возьме. Може й цілий гетьманський двір на якийсь час перенесе туди. Відтам тобі вже лекше буде втечи. Аби тільки гетьман приїхав сюди на пару днів, та на хвилиночку дав нам ключі до своїх скарбів!

Гінці з Київа приходили і з Суботова відходили майже що днини. Окрім листів та приказів гетьмана, вони привозили ріжні вісти. Кождий з них розказував, що сам бачив, що чув і що виміркувала його власна голова. Гетьман в своїх листах не звіщав, коли верне, а се було для гетьманової і для її першого мужа найважніше. Вони кождого гінця питали, що він про се знає. Гінець тільки здвигав раменами, кажучи, що гетьман з ним взагалі не балакав. Гінець дістає письмо від канцеляриста гетьманового писаря, сідає на коня і їде. Раз гетьманова спитала одного гінця:

— Не чув ти, що старшини про се балакають?

— Не скажу, щоби чув, — гінець відповів. — Мабуть самі не знають. У нас ніколи ніхто не знає, що гетьман загадав. Звичайно знають аж тоді, коли щось вже сталося. Наш гетьман, то як та хмара, про яку ніколи не знаєш, коли з неї вдарить грім. Знаєш що лиш тоді, коли загремить, коли линсе.

— А ти сам, дивлячися на все те, що діється... як міркуєш? Гетьман скоро полагодить діла, які його держать в Київі?

— Що я можу знати?! Я тільки бачу, що зачалася нова війна. Польща, котру ми трохa поколотили, робить з нами перемире. Але наступає на нас Литва. Ще на весну козаки взяли були під свій реґімент деякі міста Литви з нашим народом. До якогось часу литовський гетьман не противився нам. Але відколи Польща дістала нового короля, литовські війська стали напирати на наших. Сам Радзівіл рушив, щоби з наших рук вихопити Мозир. Наш гетьман вислав туди військо з полковником Михненком. Не виключене, що проти Литви піде вся наша сила під проводом самого гетьмана.

Міркування гінця не були безосновні, бо справді неначе заносилося на велику війну з Литвою. Раніше Радзівіла з Хмельницьким лучив спільний плян, щоби Польщі накинути на короля їх союзника. Коли смерть старого Ракочія знівечила сей плян, коли королем став Ян Казимір, котрий мав силу скинути Радзівіла з гетьмана, Радзівіл рішився походом проти козаків показати Ляхам, що Польща може йому вірити і на нього покладатися. І польська шляхта Литви, котра сильно терпіла через викликувані козаками повстання хлопів, напирала на Радзівіла, щоби з Литви прогнав козаків. Козаки не тільки не думали вступатися, але ще жадали від Хмельницького підмоги, і дістали її.

Вісти про литовсько-козацьку війну казали гетьмановій і Кравчукови думати таксамо, як думав гінець. Вони гадали, що гетьман піде з військом на Литву і через те нескоро зявиться в Суботові. Їм було се і на руку і ненаручно. На руку, бо могли довше без страху тішитися собою. Не на руку, бо се опізняло виконанне їх оконечного пляну. Але показалося, що гінець помилився, о скілько ворожив похід гетьмана на Литву. Не помилився в тім, що постанови і діла гетьмана бувають ніким не предвиджені і наглі, як грім з неба; деколи з неба цілком ясного. І сим разом гетьман зявився в Суботові тоді, коли там ніхто не думав, що він взагалі покидає Київ. Не заповідаючи свого приїзду, надїхав цілком неожидано. Коли на другий день Кравчук пробудився і вийшов з хати, почув, що гетьман вже відїхав, бо приїхав був тільки по гетьманову. Забрав її до Переяслава, де тепер стояв з головною силою свого війська. Кравчук з досади троха не тріс, бо лишився без жінки і без ключів до скарбу. Проти сього не було ніякої ради, отже він погодився з постом та з відволокою побігу з жінкою і з гетьманським золотом.

Хмельницький на Литву не пішов, бо таки надіявся, що Радзівіл назад стане його союзником. Козацькі сили на Литві скріпив кількома свіжими полками і сам з усею ґенеральною старшиною поїхав до Переяслава, куди приїхали також польські посли на переговори в справі перемиря між Польщею і Україною. Він сам банував за жінкою, котрої від осени не бачив і йому переказували, що жінка за ним банує. Отже взяв, тай привіз її до Переяслава.

В Переяславі гетьманова попала в окруженнє, якого раньше не бачила; зажила життям, про яке раньше не мріяла. Аж тепер почула, що вона пані, дуже велика пані. Гучні бенкети в кватирі гетьмана не вгавали. Перед гетьмановою з каблуку згиналися, чолом аж до землі били, приймаючи з її руки золоту чарку з вином, або й з горівкою. Чолом били, не перший з краю шляхотка, чи козак. Гетьманову шанували і її красу подивляли заступники володарів ріжних земель. Не тільки такої Волощини чи Польщі, але й заступники таких великанів, як московський цар, як турецький султан. Великою і шанованою вона була тут, бо великий і шанований був... не той, що тепер в Суботові зітхав і скреготав зубами, а той, котрого вона вже була хотіла покинути. Про Кравчука вона майже забула. Тільки деколи нагадувала його собі. Коли гетьман задовго в ніч шанував своїх і чужих достойників, та після того затвердо вснув, їй пригадувалися суботівські ночі під неприсутність гетьмана. Перед нею виринав насуплений образ Кравчука. Тоді її нападав жах. Потерпала, що як йому терпцю не стане, то готов покинути Суботів і прийти сюди, брати се, що йому належиться і до чого право дістав раньше гетьмана.

Кравчук, правда, ходив насуплений і нетерплячка морочила його, але до Переяслава їхати не думав. Він знав, що там нічого не зискає. Знав, що там приступу до гетьманової для нього не буде, бо де гетьман, там зависокі пороги на Кравчука ноги. Тепер він думав про що инше. Його морочило питанне, як дібратися до скарбу. Взяв воском міру дірки в замку, але ключа не годен був доробити. В Чигирині скуповував ріжні старі й нові ключі, але всі були ні до чого. Деякі всувалися в дірку, але обернути ними не годен був, бо їх зуби і карби не входили в зуби і карби замку. Впрочім, хочби й дібрав ключі до перших дверий, то такуж мороку мавби з ключами до тих дверий, що з тої комнати вели до льоху. Кравчук залишив ту роботу і рішився дожидати повороту гетьманової з гетьманом.

Хмельницький сам велику мав охоту вернути до Суботова, щоби по поході відпочати під власною стріхою в окруженню родини; щоби провітрити голову, заморочену вигадуванням ріжних плянів і хитрощів, якими треба було поборювати всякі трудноші та небезпеки, що грозили його ділови. Але, як удачне повстанне було головно його ділом, так без його голови і без його руки годі було обезпечити се, що козача шабля вже здобула; годі було довести діло до успішного кінця. Польські посли, вислані до гетьмана соймом, силкувалися гетьмана і разом з ним всю козачу Україну приєднати назад для польської корони.

(Далі буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

Ч. 70.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

На звичайних зборах бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. Союза, члени, заінтересовані справою 17-ої Конвенції, були того переконання, що ,ця Конвенція буде зібраною з репрезентантів всіх відділів, котрі мають радити над своїм власним добром, то є над добром У. Н. Союза.

Ми горді з того, що наша дорога організація, У. Н. Союз, зросла до двох-міліонової вартости завдяки старим піонірам, котрі працювали на протязі 35-літного істновання У. Н. Союза. Колиб ми поглянули в початки У. Н. Союза, то ми певно стрінулиб мозольні труди, переслідування й немало посвяти перших піонірів, поки вдалось їм поширити У. Н. Союз по Злучених Державах, бо тепер майже в найменшому кутку жевріє огник українських громад, братств чи товариств, звязаних відділами в У. Н. Союз. Це ми можемо завдячувати лише щирій праці й посвяті перших піонірів, бо кождий свідомий того, що початки завсіди трудні. Та мимо того вони не тратили надії, а сміло і бадьоро йшли вперед дальше й дальше, доки не зеднали українську іміграцію в одну родину, котра взаїмно собі помагає й тим самим рік-річно підносимось на ноги. Наша організація стає щораз більш відомою між чужими й там здобуває собі пошану та славу. Але у нас уже така вдача, що разом причиняємося до будови й разом до руїни. Ми знаємо, що ніщо не удержиться без попертя, а тому ми всі, як одна родина, повинні роздумувати над тим, чого жадати, а чого ні, щоби вийшло на користь нам і Батькови Союзови.

Не лише полекші для нас жадати, чи якихсь вигод, але ми повинні поглянути в будучність У. Н. Союза і застановитися над тим, яка дальша його доля.

Еміграція не прибуває, старі члени вмирають, а молоді? Молодіж марно пропадає в широкім морю чужих асекурацій через причину батьківської байдужности, тих, що забувають свої обовязки супроти свого народу і своєї організації. Чужі дивіденди засліплюють нас і відтягають від свого рідного. Над тим треба всім застановитися, щоб молодіж ставала в ряди членів У. Н. Союза, а тоді і на будуче У. Н. С. сильнійше стане на ноги й зросте на більщу поміч і славу молодим поколінням.

Отож бр. св. Юрія ухвалило отсі проекти:

1) Конвенція щоб відбувалась що 6 років, а не що 4 роки.

2) Табельки з нових родів зменшити, а головно „Ендавмент".

3) Діти, що вписані від 3 літ (ст. рід. обез.) до 18, мають дістати якийсь зворот.

4) Член, котрий нездібний з певних причин більш до праці, а платив через 15 літ, повинен бути звільнений від вкладки.

5) Член, оплачуючий стало через 25 літ. має бути звільнений від вкладки.

6) Член, маючий замір виїхати до краю на стало, має дістати якийсь зворот.

7) Увести в життя діточий рід обезпечень „Ендавмент", як в чужих асекураціях.

8) Щоб брати дітей в члени дорослих від 16 літ.

9) Справу Сиротинця ввести в більш рухливе життя й створити фонд з ограниченнем инших фондів, то є розділити, а не покладатись на членів. бо тим припиниться організаційну роботу й спричиниться много непорозумінь по відділах.

10) Календарі видавати за гроші тільки тим, котрі з відділу замовляють. Тоді Союзовий гріш не буде валятися по кутах, як рівнож секретарі не будуть мати клопоту й не потерпить братська каса.

11) Часопись „Свобода" повинна виходити на 8 сторін і якась частина повинна виходити в англійській мові.

12) Діточий маґазин здержати, коли побільшиться „Свобода". Коли „Свобода" останеться як тепер, то маґазин видавати що місяця.

13) Старому урядови дати повне довіря за його щиру працю.

Отсих кілька проєктів бр. св. Юрія подає шановним делеґатам і делеґаткам під розвагу й заразом желає всім найкрасшого успіху, щоб наради вийшли на більшу користь і славу Укр. Нар. Союзови.

За виділ бр. св. Юрія:
Окисим Александрович, предс.;
Сем Копечуч, касієр;
Матвій Костишин, секретар і делеґат.

Ч. 71.

МІЛВОКІ, ВІС.

Тов. ім. Івана Франка, від. 103. У. Н. Союза, ухвалило отсі конвенційні проекти:

1) Коли можна, то зробити, щоби були репрезентовані лише ті відділи, котрих число членів виносить поверх 50 членів, то це зробило би менше видатків з каси УНС.

2) Дітей повинно приййматися до У. Н. Союза без ріжниці, чи родичі їх є членами або ні, коли хочемо збільшити свою організацію. Дітей приймати від року життя до 20 з виплатою по 20 роках.

3) Членови, котрий буде суспендований з якихнебудь причин, Головний Уряд повинен звернути ті гроші до каси товариства, що за нього заплачено за останній місяць, коли він виступив з товариства.

4) Віддiлові секретарі повинні побирати платню від 3 до 5 процентів з головної каси Союза, бо вони утримують цілу нашу організацію в своїх руках. Вони витрачують свій час і не жалують праці.

5) Коли член запишеться на суму $500 і всі ті гроші призначає на похорон, то має бути принятий в члени Союза, а не так, як тепер, що можна призначити тільки $250 на похорон.

6) Щоби отримували „Свободу" ті члениці Союза, яких чоловіки це є в Союзі.

7) Щоби часопись виходила розміром 6 або 8 сторін, щоби можна було містити більше про освітно-культурні справи та прожиття наших робітників по всіх закутках, та щоби можна було завести лікарські поради, що потрібні нашому народови.

У „Свободі" не повинно подаватися неправдивих вістей, щоб їх потім не відкликувати, як це було дотепер.

8) Ліни, котрі довжать на старих членах, повинні бути знесені, бо ці члени виплатили той довг своїм процентом. Члени. котрі платять уже поверх 15 або 20 літ, повинні мати опуст з їх розмету.

9) До уряду треба добирати молодих людей американського походження, щоби вони могли взяти в свої руки діловодство, коли нас не стане.

10) Головна 17-та конвенція повинна впровадити в життя те, що коли член зістане скалічений та нездібний до праці, або утратить якусь частину тіла свого, щоби Укр. Н. Союз давав йому більшу запомогу, ніж дотепер.

11) До уряду У. Н. Союза повинні входити свідомі члени зі всіх стейтів, а не як тепер, що тільки з близьких місцевостей і ті самі.

12) Конвенція повинна ухвалити, щоби головна каса У. Н. Союза випозичала для своїх членів гроші на 1-ший морґеч по знижці проценту під доглядом відділових урядників, які малиби провадити цю справу.

За уряд Тов-а: **Теодор Танін**, предс.; **Андрій Гатала**, кас.; **Іван Березовець**, секр.; **Микола Кудринський**, делеґат.

Ч. 72.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА.

Братство святого Димитрія, 28 відділ УНС, ухвалило такі проєкти на 17-ту Головну Конвенцію.

1. Ми підпираємо проєкт з Филаделфії, відділ 239, щоби Головну Конвенцію УНС відложити на 4 роки, а конвенційні гроші призначити на Сиротинець. Предложення відложити Конвенцію на чотири роки є дуже добре, але біда, що за пізно воно зроблене. Всеж таки, коли можна буде відложити, то ми перші за тим.

2. Щоби з діточого департаменту приймати дітей до старшого вже по 16 літах. Бо коли хлопець дістане собі роботу, а батько платить за нього до Союза, він записується до чужої асекурації. Буває так, що дівчина вийде заміж і до 18 років має вже своїх дітей, а сама стоїть в молодечому департаменті, як мала дитина. Коли хто переходить до старшого відділу, то видавати йому $200,00 нагороди, щоби тим заохочувати дітей.

3. Дітей приймати до Союза, не зважаючи на те, чи їх родичі є членами, чи ні, бо за кілька літ старих зовсім не стане до вписування в члени.

4. Коли хто стоїть в Союзі двайцять років і не може тепер заробляти, щоби йому знизити на половину плачення вкладок.

5. Календарів висилати стільки, скільки їх потребує відділовий секретар.

6. Ґазета „Свобода" має виходити на 6 сторін. Дві сторони повинно друкуватися в англійській мові, щоби заохочувати молодіж до Союза.

7. Щоби була ухвалена обовязкова членська платня на Сиротинець по 1 долярови на рік від кожного члена, бо одні дають, а другі нічого не дають на Сиротинець і навіть сміються з тих, що дають та підбурюють инших, щоб не давали.

8. Колиб делеґати були такі добрі й подарувалиб по $10,00 на Сиротинець, то булаб уже поважна сума, бо аж $4,000 долярів.

За уряд братства:
Іван Заходник, предсідатель;
Іван Кульбаба, секретар;
Микола Бабяк, делеґат.

Ч. 73.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ.

Товариство ім. І. Франка, від. 93 У. Н. С., ухвалило слідуючий проєкт:

1. Щоби знизити місячні вкладки до У. Н. С., бо вони за високі, а через те богато українських людей не хочуть ані самі вписуватись, ані своїх дітей не хочуть вписувати до У. Н. С., а вписують їх до асекураційних компаній, де платять такі самі вкладки, як до У. Н. Союза. Там вони по кількох роках платні дістають дивиденду.

2. Щоби звертати якусь суму грошей всім тим членам, котрі забезпечені в У. Н. Союз на посмертне, але по якійсь причині не схочуть, або не зможуть далі стояти в У. Н. С. Наприклад членови, котрий був забезпечений в Союзі на посмертне, і по пятьох літах не хоче далі стояти в У. Н. С., щоби звернути 50% всіх заплачених ним вкладок, окрім ріжних фондів. По десятьох літах звернути — 65%, по 15 літах — 75%, а по 20 літах — 90%. На цім Союз не стратить, а ще скористає. Наприклад, 35-літній мужчина буде забезпечений в Союзі на 1000 долярів на посмертне, він платив до Союзу $17.40 річно, за 20 літ заплатив $348.40. То ліпше йому звернути 90% цих вкладок, як він схоче, бо який рік чи два пізнійше він пімре (бо він вже буде мати 55 літ), то Союз буде змушений виплатити всі $1000.

8. Щоби всі члени молодечого департаменту, котрі переходять до відділу старших, діставали 50% всіх заплачених вкладок до молодечого департаменту, але аж по 3-ох роках їх членства в департаменті старших. Вони повинні бути запезпечені в Союзі не меньше, як на $500. Це заохотить членів У. Н. С. вписувати до Союза своїх дітей, а пізнійще вони будуть мати охоту переходити до відділу старших.

4. Щоби будову Сиротинця відложити ще на чотири роки й за тих 4 роки вислідити по всіх відділах, скілько в нас сиріт і старців членів, котрі вже не здібні до праці. Тепер мало є таких сиріт, щоб їх аж треба було віддавати до Сиротинця, а хоч де-неде й є сироти, то їх утримують їхні фамілянти. Не штука витратити гроші на Сиротинець, а може в нім не буде кого помістити. Щодо 93 відділу, то в нас ще нема таких ні сиріт ані старців для Сиротинця.

5. Щоби місцеві відділові секретарі були плачені з каси У. Н. С. Їх платня повинна рівнятися 10% місячних вкладок до У. Н. Союза, але щоби не перевисшала пяти долярів на місяць, з платнею від молодечого департаменту. Бо тепер уже мало є таких людей, що хочуть секретарку провадити даремно. Хоч секретарі даремно працюють, то ще нераз і ганьби дістають від головних урядників У. Н. С. за найменшу помилку.

6. Щоби „Свободу" побільшити й щоб в ній не містилися ніякі релігійні, антирелігійні та політичні дописі. Такі дописі, що тепер у „Свободі" містяться, є тільки добрими для членів, котрі таких саме релігійних і політичних поглядів як „Свобода", а поміж українським народом в Америці є люде ріжних релігійних і політичних поглядів, котрі не годяться з поглядами „Свободи". Через те не хочуть деякі особи вписуватися до тих українських організацій, котрі є відділами У. Н. С. Отож на основі вище згаданих фактів 93-ий відділ домагається, щоби в „Свободі" містилися самі просвітні дописи, наприклад: наука, техніка та декотрі легкі курси, як курси по економії, курси учительські, статті про просвіту, про пянство, про здоровлє, з історії України в англійській мові для дітей і т. д. Це є дуже потрібне українському народови в Америці, бо це є просвіта, а тільки просвіта може зєднати український нарід в Америці, а не релігійні чи політичні напади то на одну партію, то на другу.

Просимо шановних делеґатів і делеґаток взяти проєкт 93-го відділу під розвагу, бо всі члени товариства признають, що їх проєкт є важний і необхідний. Він повинен бути добре обговорений на Конвенції, бо без нього проєкту немислимо, щоби місцеві відділи змогли розширити свою організаційну роботу й тим збільшити У. Н. С., котрий ми би раді бачити вдвічі більшим і богатійшим як він є тепер. Задля добра У. Н. С. не домагаємося нічого неможливого, бо маємо У. Н. С. за потрібну організацію, котра вже помогла соткам Українців в Америці й поза Америкою, та маємо надію, що він буде помагати далі всім своїм членам.

За тов. ім. Івана Франка, від. 93 У. Н. С.:
Павло Моторний, предсідатель; **Максим Бінковський**, секретар; **Дмитро Бардеґа**, касієр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЯНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, подає до відома усім своїм членам, що на місячнім мітінґу 14-го квітня вибрано нового заступника секретаря Івана Федаша, предсідателя контрольної комісії Івана Гарміча, з причини, що їх попередник уступили. — Іван Павловський, предс.; Микола Щурко, кас.; Я. Білик, секр.

ЗАЯВАА.

ДО ТОВАРИСТВ В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ.

На відбувшихся зборах дня 18-го квітня 1929, в Укр. Нар. Домі, в місті Ню Йорку, рішили делеґати 17-тої гол. конвенції У. Н. Союза подати до загального відома, щоби всі нюйорські і околичні Товариства, котрі беруть участь в ювилейнім поході, були ласкаві враз з прапорами і відзнаками як було сказано в Свободі, явитися точно в годині 11.30 рано коло фери **Cortland St. Ferry на нюйорськім боці**, щоби всі разом могли рушити на другий бік, то є до Jersey City, N. J. З окрема проситься відділових урядників, щоби подбали в своїх відділах, аби кождий член вирушив, як один, на сей похід. Се є наш святий обовязок, бо друга нагода не так скоро прийде. 99,04,7

ЗА КОМІТЕТ.
Ілія Ґузар, Семен Кучма, Н. Яськевич.

Самець чи самиця?

В товаристві спитав хтось, чи голуб, що приніс оливну галузку до ковчегу Ноя, — був самець чи самиця?

— Напевно був самець — відповів хтось інший — самиця не зуміла би держати дзюба замкненого так довго.

Сензаційна Боротьба
ЗАЛІЗНЯК проти ДЕВИТО
КИРИЛЕНКО проти ГЕСЛИНА
НАЗАРЯН проти ГЕНРИКОЗ





Стоко проти МакКея
Тутс Мондт проти Вашбурна
В СЕРЕДУ, ДНЯ 1-го МАЯ

В СТАР КАСІНО, 107-ма ВУЛИЦЯ І ЛЕКСІНГТОН ЕВЕНЯ.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 8.15 ВЕЧЕРОМ.

Дороговказ: Брати 3-тої Евені елевейтор до 106 вул., або Лексінгтон Ев. собвей до 104 вул.

ЖАК ПФЕФЕР, менаджер.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Тов. Запорожська Січ, від. 284, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 5. мая, в годині 12-ій, в галі У. Н. Дому, 1020 N. 9th St. Кождий член повинен вирівнати свої залеглости, бо богато довгує. Просимо членів вже враз причинитись приходити на час на мітінґ, бо в нас вже така звичка, що о 2 годині пізніше сходяться. Н а сім мітінґу ухвалиться вказівки делегатови на конвенцію. Хто ще не належить до У. Н. Союза нехай прийде на сей мітінґ і впишеться в члени, бо тепер принимаємо без оплати вступного. — Дм. Івацук, голова; Ол. Петришин, кас.; І. Ч. Тимкович писар.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 6-го мая, бо припадає на Воскресення, але на Воскресення не можливо, тож відбудеться на другий день. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ і вирівнати свої довги, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі були суспендовані сего місяця, нехай прийдуть на мітінґ і вирівняють свої залеглости, то будуть приняті нанoво. На мітінґу буде вибір дозорця хорих на місце уступившого. — Василь Гончарчик, предс.; Антін Боньчак, кас.; Андрій Боньчак, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться дня 9-го мая, в годині 7-ій вечер, з причини, що на 5-го мая припадають свята. Також пригадуєтся членам, що на надзвичайнім мітінґу 21. квітня ухвалено, що від. 168 має взяти участь у вложенню (посвяченню) угольного камени в домі У. Н. Союза. Тому кождий член має явитись до участи точно в годині 11-тій рано у своїм льокали, а відси всадемо на боси. На покриття розходів кождий член має заложити 1 дол., без огляду чи буде робити чи ні; углядниться гіль ки хори хчленів. — Григорий Гелба, секр.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА",

103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

ВЕЛИКОДНА ДРАМА ЯК НАРОДНИЙ ЕПОС В УКРАЇНЦІВ.

Останньої неділі зайшов до складу Сурми, 103 Евеню А в Ню Йорку Anthony Dall Asta, професор музики на нюйоркськім університеті, щоби довідатися, чи Українці мають свої великодні пісні. Яке здивування, коли п. Сурмач, властитель базару Сурма, предложив цілу збірку рекордів з великодними церковними і народними піснями та обрядами. П. Дал Аста задав собі труду вислухати майже усі рекорди і опісля сказав коротко: „Ви маєте щось незрівняного. Се прямо музичний епос". Може цікаво буде знати декому, які то рекорди вислухав шановний професор. Се були такі: Віктора чч.: 68940, 68941, 68942, „Великдень" у 6 частях, приготований дуже старанно і вміло звісним знатоком народної пісні і церковного обряду І. Цьорохом, а виконаний Галицькою Трупою. Є се відспіваний і подекуди перепровіджений або відіграний увесь святочний: церковний і народний обряд від Вел. П'ятниці, через Вел. Суботу, Неділю Воскресну, разом з богослуженнями, обходом довкола церкви, свяченнєм пасок, забавою гогілок, воротаря, кострубa, Зельмана і т. д., а все переплітане або пронизане калатанням - калатаків, дзвоненнєм дзвонів, вистрілами з моздірів, пламом жінок ізза невдалої паски, гамором людий при везенню пасок до дому і т. д. Є се прямо викінчений майстерно твір релігійно-етнографічний, який робить вражіннє чогось дійсного, живого.

В доповненню до сього обряда приходять ще такі рекорди: Віктора чч.: 71006 і 71007 „Паска-Великдень", себто Воскресна Утреня, відспівана півкарпатсько-руським хором з Лучни; дальше Океи Дооне рекорди чч.: 81501 і 15581, також Воскресна Утреня і „Гаґілки", відспівані Українським Хором з Йонкерс, Н. Й. під проводом М. Фатюка на 4 голоси; відтак Віктора рекорд ч. 81769 з піснею „Ангел Вопіяше" і псальмом Чайковського „Разбойника Благоразумного", відспівана Російським Церковним Хором з чудовим тенором сольом. Релігійні обряди звеличив також на рекорді Колюмбія ч. 27127 о. К. Кирстюк відспіванням „Ангел Вопіяше" і „Плотію уснув", буковинським напівок; і баритон М. Зазуляк на рекорді Колюмбії ч. 70001, своїм чудовим наслідуванням хору арії „Христос воскресе" і піснею в народній мові „Согласно заспіваймо", а кромі того прямо пречудним виконанням релігійних пісень: „Христос воскрес під неба звід" і „Христос воскрес — радість з неба нам являєсь" для рекордів Віктора ч.: 80456. Народні великодні пісні, які доповнюють образ свята, кромі вище згаданих ґаґілок хору з Йонкерс, відспівали також дуже влучно звісні артисти Колюмбії: Евген Жуковський і Роза Красновська, а то: „Чому, Галю, не танцюєш" і „Ґле, іде, Зельман, на рекорді Колюмбії ч. 27166.

Всі вичислені рекорди (12), доповняючи себе, творять таку цілість, що згаданий професор зложив желання Українцям на руки п. Сурмача за таку прегарну колекцію.

Щоби широкий загал міг прийти в посідання сих рекордів, Базар Сурма зібрав їх в альбом-книжку і продає їх кождому за 12 дол. разом з пересилкою.

На маєву виставу української книжки і образів зголосили досі свої експонати: образи: В. Панчак і Е. Жуковський з Ню Йорку, Д. Захарчук з Нортгемптон, Па., і В. Петрук з Чехословаччини.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КІЛЬКА СЛІВ В СПРАВІ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ.

Вже кілька літ іде бесіда між членами У. Н. Союза про Сиротинець-Захист. Про потребу такої інституції нема що й балакати, вона очевидна. Та, на жаль, практично розвязати це питання не так легко, бо хоч воно на перший погляд зовсім просте, на ділі є воно доволі складне.

На скільки можна міркувати з друкованих в **Свободі** проектів та дописів, загал, або бодай значна частина членів У. Н. Союза, все ще не має одної думки про те: **який саме має бути цей Сиротинець?**

Чи усі сироти, діти членів У. Н. Союза будуть мати право користати з цього Сиротинця?

Чи тільки деякі?
Чи тільки хлопці?
Чи тільки дівчата?
Чи, може, і хлопці і дівчата?

Від якого віку почавши приниматиме дітий до Сиротинця?

Чи приниматиме цих, що не мають батька?

Чи тих, що не мають матері?

Чи тільки тих, що не мають ні батька ні матері?

Які кваліфікації мусить мати сирота з огляду на своє здоровля, умовий розвиток, моральність, майно, членство родичів і т. и.?

Хто має остаточно рішати про це, чи приняти сироту або ні?

До якого віку може, зглядно мусить, сирота оставати під опікою Сиротинця?

Де має той Сиротинець бути: в котрім стейті, чи на фармі, чи у місті, чи близько публичних шкіл, низших, висших?

Хто має заряджувати Сиротинцем: Екзекутива, спеціяльний Комітет, фахові люди?

Як мають сироти жити: у великих будинках усі разом, чи малими гуртками в окремих хатах?

Хто має ними опікуватися: матері (за оплатою чи даром), учителі, учительки, спеціяльні фахові люди, Сестриці?

Під яким впливом має бути Сиротинець: партійним, світським, церковним?

Чого має Сиротинець вчити дітей: того, що вчать школи низші, середні, ремісничі?

Яку працю повинні виконувати сироти і чи даром, чи за певною нагородою?

Як бавитися?

Як часто і на яких услівях зноситися з ріднею?

Як з окруженням?

Який має бути пересічний кошт удержання одної сироти на рік, коли взяти під розвагу слідуючі річи:

1. 6% від вложеного капіталу, землі, будинків, уладження.
2. 10% від первісного кошту, на удержання землі, будинків і уладження в добрім стані, поповнення їх та евентуальне поширення.
3. Кошти нагляду і обслуги.
4. Світло, опал, воду, асекурацію.
5. Харчі для сиріт.
6. Одежу.
7. Вимоги здоровля.
8. Кошти получені з навчанням.
9. Розривки.
10. Непредвиджені видатки.
11. Можливі прибутки.
12. Звідки взяти потрібних гроший на заснування і ведення такого Сиротинця?

Безперечно, що деякі з повисших питань менше важні, зате деякі з них є дуже великої ваги й негайне їх вирішення конечне, коли справа не має і дальше висіти у воздусі.

Те саме можна сказати і про Захист для старців та калік, який може ще більше потрібний ніж Сиротинець. Бо сироток звичайно хтось скорше займеться з тої простої причини, що з дитини, говорячи загально, можна надіятися користи, міжтим як зі старця користь дуже мала або ніяка, а вкінци ще й клопіт — смерть.

На мою неміродайну думку, мабуть ще найлегче булоби заснувати і удержати Сиротинець-Захист для американських Українців спільними заходами кількох тутешних запомогових організацій. Для цього треба би створити спеціяльну чартеровану організацію й оснувати її на трівких фінансових основах.

Кожда організація, яка стаб членом цього Сиротинця-Захисту, малаби в деяких справах число голосів відповідно до вложеного нею капіталу, а в деяких справах малаби рівний голос з другими організаціями.

В цім Сиротинци-Захисті моглиби мати приміщення:

1. Сироти і старці, члени дотичних організацій (У. Н. Союза й инших), яких удержання оплачують їх організації.
2. Сироти і старці дотичних організацій, яких удержання оплачують вони самі або їх родини.
3. Сироти і старці, які не є членами ні одної української організації, а на яких удержання складає добровільні жертви загал вповза членів дотичних організацій.

Колиб такий плян спільного Сиротинця-Захисту не удався, тоді мусівби У. Н. Союз побудувати свій власний Сиротинець-Захист. Та покищо незле булоби мабуть, колиб наближаючася Конвенція вибрала комітет та поручила йому до певного означеного часу виробити конкретний плян Сиротинця-Захисту. Цьому комітетови треба би дати до розпорядимости певну суму гроша на конечні видатки. Рівнож треба би йому заплатити за його час і працю. Цей комітет мусівби порозумітися з відповідними комітетами других запомогових організацій, колиб вони подібні комітети також вибрали.

Можлива річ, що таким робом плян Сиротинця-Захисту невдовзі справді здійснивсяби. На всякий випадок не зашкодить про це подумати.

Іван Ардан,
член У. Н. Союза, від. 25.
—о—

ЧИ ЧЛЕНИ ХОЧУТЬ ЗНИЩЕННЯ СВОЄЇ ОРГАНІЗАЦІЇ?

Вже доволі було ріжних проектів. Доволі було голосів, що їх критикували. Тому можна виробити собі погляд що до того, які побажання мають члени до У. Н. Союза.

Я думаю, що заходить одне велике непорозуміння. Цеж немa в тім нічого дивного, коли члени хочуть мати якісь полекші. Це природне бажанне. І нема чого тому противитися. Затє будьмо певні, що коли якась полекша має відбитися погано на нашій організації, то наші члени чи делегати по виясненню справи будуть перші проти того, щоби такі полекші ухвалювати. Бо ніхто з нас не бажає собі руїни нашої славної організації, а навпаки, її зросту. А треба мати на вазі, що наша організація конкуруе з иншими й мусить глядіти на це, що дають чи обіцюють инші, якщо це можливе до виконання.

Наш чорноробо важко працює, тож не диво, коли він, укладаючи проекти, хоче облекшити свій тягар. Але той самий чорноробе вже настільки свідомий і патріотичний, що він не схоче бути свідком руїни інституції, котру будували через 35 літ такі самі чорноробои. Наш чорноробо вже добре розуміється на тім, хто й що проектує й яким вітром повіває з тих проектів, за які дав би рівну похвалу „Нові Свят" з Ню Йорку. Що иншого проект для добра Союза, а инше напад на „Свободу" і її редакторів за се, що, піддержуючи національний напрям, пятнували рутенство, конкордатство й целібат. Це ніяке добро, щоби всіх і вся перевернути до гори ногами, редакторів негайно усунути, „а на їх місце вибрати людей більше свідомих і здорово думаючих". Це вода не на наш млин.

Щодо редагування нашого органу, то більшість членів висказується вдоволяючо й сподіється, що його національно-політичний напрям не зміниться і в майбутньому. „Свобода" має й надалі пятнувати всіх ренегатів, а рутенців то таки має душити в зародку.

С. Лев,
делегат з Шамокін, Па.

Гість (у крамниці пробує капелюх перед зеркалом): В тім капелюсі я виглядаю наче малпа!

Купець: Алеж капелюх не може брехати.

ФІЛЬМА „ТАРАС ШЕВЧЕНКО" В БРУКЛИНІ.

По надзвичайнім успіху, що осягнула фільма „Тарас Шевченко" в ріжних стейтах, як Пенсилвенія, Огайо, Мішиген і Ілинойс, фільму буде показано в Бруклині, **в Українськім Нар. Домі, 101 Гренд вул., в неділю, 5. мая.**

Українці міста Бруклина й околиці будуть мати нагоду бачити цю гарну і люблену всіма фільму „Тарас Шевченко". Тисячі з нас читали поезії Шевченка та чули багато святочних рефератів, але до цього всього ще треба бачити Шевченка на екрані в рухомих образах. Всі ті, що були вже на фільмі, не можуть нахвалитися та не вияснити бажання ще раз прибути на фільму. Коли показувалось фільму в Ню Йорку, то було багато таких людей, що по два рази йшли на виставу. Бо кому ж не хочеться на цілі життя залишити у своїй памяти живі картини з життя найбільшого нашого поета? Всі ми хочемо, всі ми цього бажаємо.

Корпорація Український Народний Дім в Бруклині ставить цю фільму разом із Союзом Українських Робітничих Організацій, в неділю, 5-го мая, в годині 6-тій вечером. Закликаємо всю бруклинську громаду до щирої агітації і численного прибуття на виставу фільми „Тарас Шевченко". 100

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ХТОБИ з Братств чи Товариств мав в посіданню костюми до представлення „Невольник", прошу ласкаво голоситись на понизшу адресу і подати заразом ціну пожички. 99-100
Н. ХУДЯК,
Mattituck, L. I., N. Y.

СПРОДАМ свою фарму 83 акрів з чого 15 акрів ліса і пасовиско, а решта першої кляси рівної, без каміня, землі до управи, 7 будинків як нові, дім на 8 кімнат, вода, сад і річка, садок і громозводи на будинках, своя пасіка, 13 коров, 4 кінки, 2 коні, 15 безрог, кури, всілька машинерія, в самім місті, помежи Українцями. Ся фарма приносить великий прихід для фамілійного чоловіка, хто хоче працювати. Все за $7,800, вплати $3000 і по $100 річної сплати. Голоситись до: **P. KUTYNSKY, R. D. Broadalbin, N. Y.** 98-01

НА ПРОДАЖ корнеровий чотирофамілійний дім з першої кляси бучерне і ґросерне, в шторі машина на лід, одинока бучерня в сій околиці; ґарадж на два авта, мурований з цегли. Теперішний властитель виходить з бизнесу. Голоситися до:
DAUER & COMPANY,
547 Broadway, Bayonne, N. J.
Telephone Bayonne 3868.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.

Вже вийшов з друку великий український співаник „Маруся", 224 сторін, ціна ... 80 ц. Укр. Роб. співаник, 64 стор. ... 25 ц. Червоний світ, повість, 90 стор. ... 35 ц. Всі три книжки дістанете у нас за $1.00. Замовлення шліть на адресу: **ROBITNYCHA KNYHARNIA, Station D, Box 182, New York, N. Y.** 99-100

НА ПРОДАЖ двоповерховий дім 6 кімнат і штор обувя та ґарадж на дві карі, на розі при головній дорозі, между Українцями, близько школи, ґарадж околиця. Ціна приступна. Голоситися до: 90,2,4,6
STEVE SUPICK,
P. O. Box 807 Westbury, L. I., N. Y.

НА ПРОДАЖ 270 акрів при першій дорозі, близько озера, не цілих $20.00 за акер, дуже гарне гірське пасовиско, ліс, що сам заплатить за них пару разів більше, добрий 10 кімнат дім, камінна пивниця, порч з гарними видами, добра бейзмент барна, 2 милі від босів, село гарне новим літний респорт. Продається за $5,000. Услівя догідні. Голоситися до: **A. E. CARLSON STROUT AGENCY, 255-9 Fourth Ave., при 20-ій ул. New York City. Tel. Gremercy 1805.** 76,8-9

ДОМИ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Купуйте від самого будівничого, котрий має 16 літ практики в будові і пропонує тут найбільше доми. Місто тут скоро будується, бо маємо богато фабрик. Вже богато домів продаємо і будується дальше. Доми знаходяться в середині міста коло Гайскул, тож не чекайте, а користайте з нагоди. Голоситься до будівничого: 98—
JOHN GINDA
390 GRAND AVE., CARTERET, N. J.
Tel. Carteret 1062.

